

BEVRIJDERS IN ACTIE

Huib D. Minderhoud

Een terugtrekkende Duitse eenheid heeft op 5 april post gevat bij de Oosterhesselerbrug en neemt intrek in de hier aanwezige boerderijen en huizen. De bewoners zoeken een veilig heenkomen bij kennissen en familieleden in de omgeving, want de vijand is van plan hier stand te houden. Na de uitschakeling van de mitrailleurgroep bij de Valsteeg door de Belgische SAS commando's sturen deze Duitsers 's nachts een patrouille naar Dalen. Opnieuw klinken de met ijzer beslagen soldatenlaarzen door de Hoofdstraat. Iedereen blijft angstvallig binnen en de soldaten trekken zich na verloop van tijd weer terug.

De volgende morgen razen de Belgische jeeps weer door Dalen, op weg naar de Oosterhesselerbrug. Al bij de eerste boerderij aan het rechte weggedeelte voor de brug, die van Boetting, worden ze onder vuur genomen. Ze draaien het erf op en schieten terug. Tegen de kogelregen van de Duitsers zijn ze echter niet opgewassen en ze breken het gevecht af. Als de Belgen zonder verliezen te hebben geleden terugrijden, zien ze de boerderij van Boetting én die van Abbing in lichterlaaie staan. Ze branden totaal uit!

Weer in Coevorden ontmoeten de commando's de bevelhebber van het voorhoederegiment van de in aantocht zijnde Poolse Eerste Pantserdivisie. Het regiment zal morgen, op maandag 9 april, Coevorden bereiken en het is voor de Poolse opmars van het grootste belang de Oosterhesselerbrug onbeschadigd in handen te krijgen. Dus wordt afgesproken, dat de Belgen morgen morgen versterkt zullen aanvalen om zo te verhinderen dat de

E.D.S. tramstation aan de Looweg.

Duitsers haar opblazen. Omdat het zeer de vraag is, of het brugdek sterk genoeg zal zijn de zware Poolse tanks te dragen, wordt een tram in gereedheid gebracht om een aantal in het depot van de E.D.S. opgeslagen rails aan te voeren. Hiermee kan de brug voldoende versterkt worden. Echter, de Duitsers

wachten de loop der gebeurtenissen niet af en laten 's avonds al de springladingen afgaan. De klep van de brug vliegt omhoog en komt wonderlijk genoeg met een daverende klap weer precies op zijn oorspronkelijke plaats terecht. Hij is weliswaar zwaar beschadigd, maar de overgang blijft mogelijk.

Een Poolse Cromwell tank davert door Dalen.

Zoals afgesproken valt de SAS op maandagmorgen weer aan. Met twee secties, zes jeeps dus! Weer openen de Duitsers het vuur, maar nu rukken de Belgen verder op. Ze bereiken het huis van de familie Blaauw, zo'n tweehonderd meter van de brug en kunnen dan niet verder. De vijandelijke tegenstand is te sterk. Via hun boordradio's rapporteren ze hun netelige positie aan het hoofdkwartier in Coevorden, waar juist de Poolse voorhoede arriveert. Zes branders en enkele lichte tanks begeven zich onmiddellijk op weg en bereiken om ongeveer half elf het gevechtsterrein.

De Poolse commandant, gewend niets ontziend op te treden, beveelt uit alle wapens te vuren. De gevolgen zijn dramatisch. Vijf boerderijen en huizen vliegen in brand; een ramp voor

de geëvacueerde bewoners. Maar de Duitsers maken dat ze weggkomen en de Belgen bereiken de brug. Ze kunnen zelfs met hun jeeps over het beschadigde brugdek komen en stoten door tot Oosterhesselen. Hier begint de jonge Onno Tammen, later de plaatselijke notaris, enthousiast in het Engels tegen hen te spreken en krijgt tot zijn stomme verbazing in het Nederlands antwoord. Nadat de tram de brug bereikt heeft, worden de rails aangebracht en kunnen ook de Polen de brug passeren om aan de overkant posities in te nemen.

Verdwaasd lopen even later de teruggekeerde bewoners tussen de smeulende puinhopen van hun boerderijen. Ze hebben hun vrijheid terug, maar vraag niet tegen welke prijs! Wat later 's middags leggen genie-troepen een baileybrug over het kanaal.

Morgen, op dinsdag 10 april, zal de Poolse pantserdivisie via Dalen en Oosterhesselen aan haar opmars door Noord-Nederland beginnen en die moet ongehinderd voortgang hebben.

Voor het echter zo ver is, vieren 's avonds verscheidene Coevordenaren uitbundig feest met hun bevrijders. 's Nachts dringt een groep beschonken Polen de Parkschool binnen. Hier zijn de gevangen genomen N.S.B. vrouwen en -meisjes opgesloten, die door vrijwilligers van de Binnenlandse Strijdkrachten worden bewaakt. Onder hun toelatend oog worden tientallen weerloze vrouwen door de bevrijders verkracht. Een schanddaad, waaraan zelfs de Duitse onderdrukkers zich nooit schuldig maakten. Is voor de bevrijde Coevordenaren de nachtmerrie voorbij, voor deze geschoffeerde vrouwen begint ze pas.

De Parkschool.